

Het Haags Gemeentearchief presenteert:

Verjaardag van de Stad

In 1242 verblijft de toen vijftienjarige graaf Willem II in zijn huis in Den Haag en geeft er op 6 september een oorkonde uit. De oorkonde van graaf Willem II is een heel bijzonder document omdat hierin voor de eerste keer Den Haag wordt genoemd, weliswaar als 'Die Haga' - maar dat mág gevierd worden! Vanaf 2022 vieren we daarom jaarlijks op 6 september de verjaardag van Den Haag.

Het Haags Gemeentearchief feliciteert de stad graag met een tentoonstelling over het ontstaan en de ontwikkeling van onze stad, hier in deze Galerij.

De tentoonstelling neemt u mee door de roemrijke geschiedenis van Den Haag: van klein gebied tot Internationale Stad van Vrede en Recht.

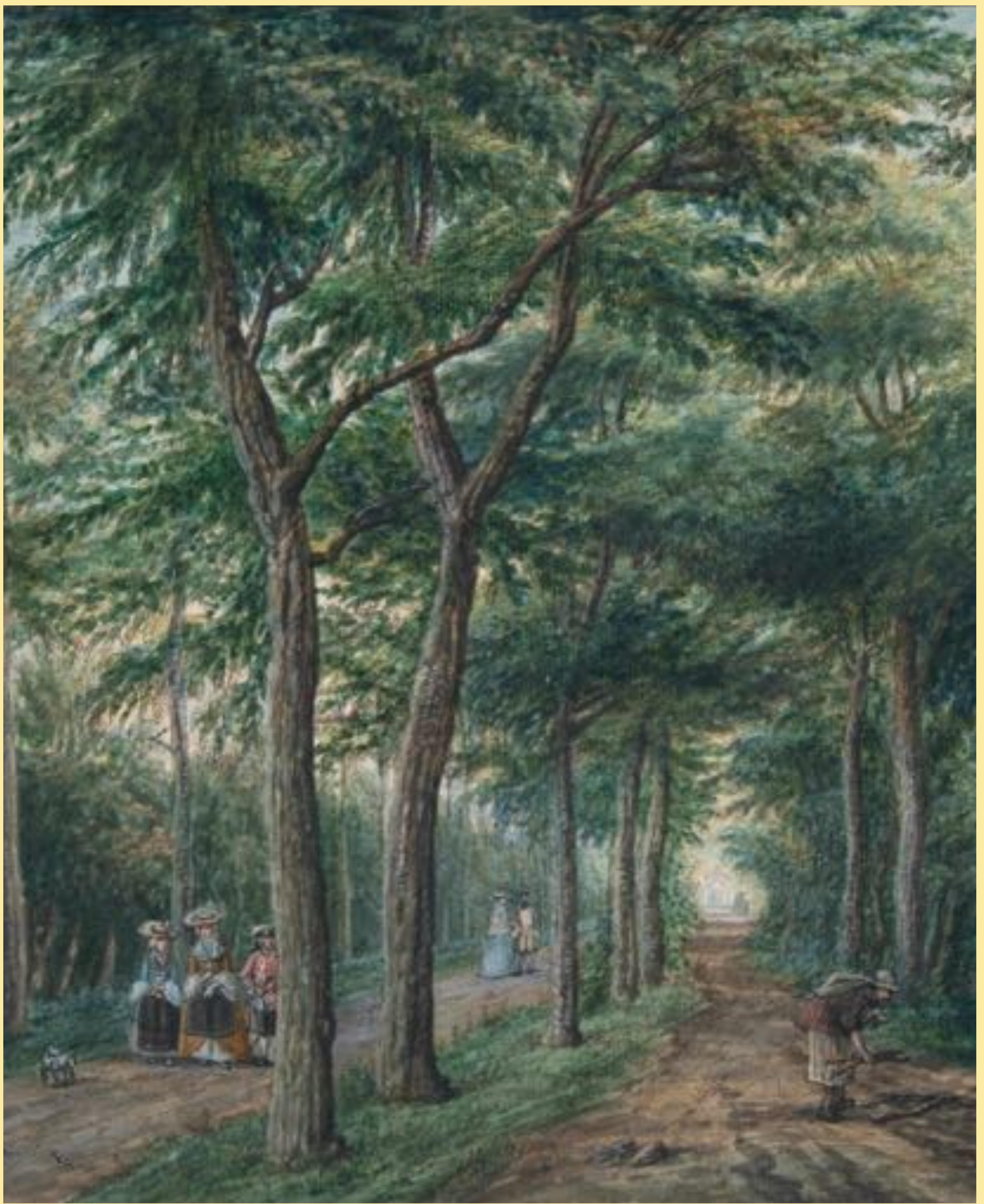
Bezoek ons ook eens op:

www.haagsgemeentearchief.nl   /haagsgemeentearchief  /haagsarchief



Omstreeks 1230 laat graaf Floris IV, dan nog wonend in Loosduinen, voor zichzelf een nieuw onderkomen bouwen vlakbij de plek waar nu de Ridderzaal staat. Dit nieuwe grafelijke hof markeert het ontstaan van Den Haag.

Collectie Haags Gemeentearchief, Josua de Grave, 1694



Het woonverblijf van Floris IV wordt gebouwd op de plek waar nu dus het Binnenhof ligt. Dat is geen toeval want de graaf is een fanatiek jager en dat kan hij in het nabij gelegen Haagse Bos naar hartenlust doen. Pas in de 17e eeuw wordt het Haagse Bos begaanbaar wandelgebied.

Collectie Haags Gemeentearchief, J.E. la Fargue, 1770



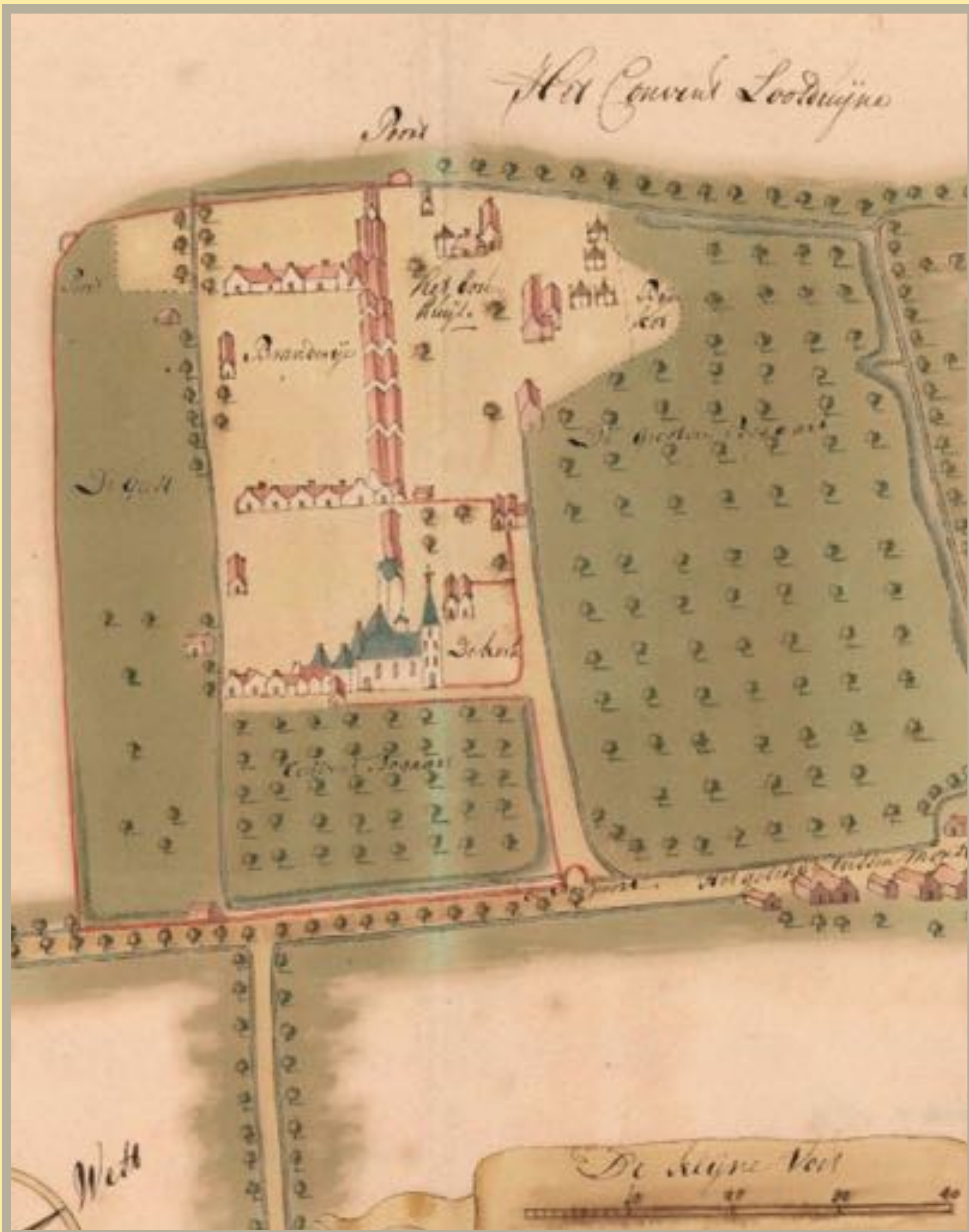
De grafelijke residentie groeit in de daaropvolgende eeuwen uit tot een groot vorstelijk complex. Door de aanwezigheid van de graaf en zijn hofhouding ontwikkelt het gebied zich tot een "stad", maar stadsrechten zou Den Haag nooit krijgen.

Collectie Haags Gemeentearchief, Jacob Saverij, 1587

COMITV^{us} HOLLANDIAE.

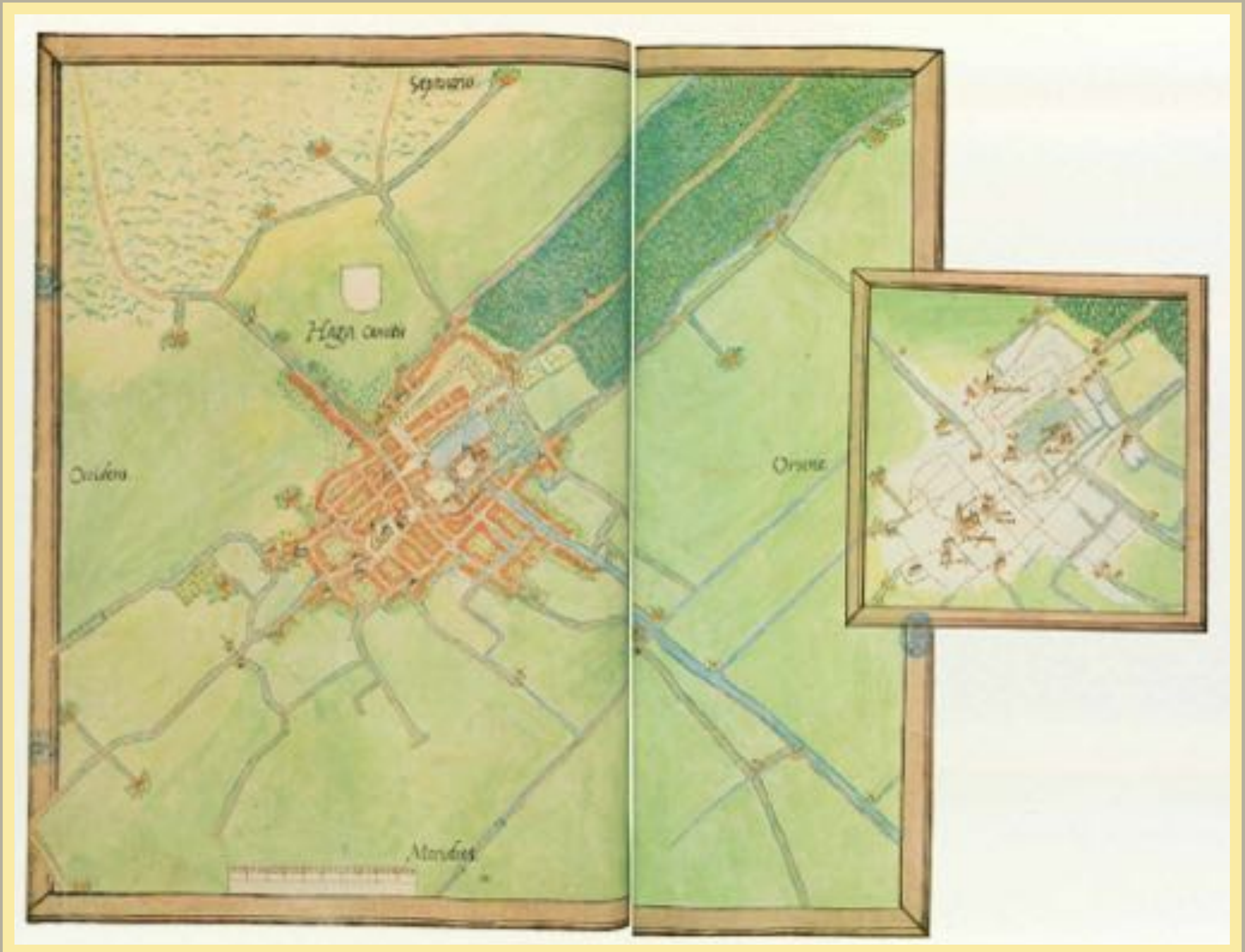
Co.





Als Floris IV naar 'die Haga' (ook wel 'die Haghe' genoemd) vertrekt, schenkt hij zijn grafelijk hof in Loosduinen aan een kloosterorde. Het huis wordt een belangrijk klooster.

Collectie Haags Gemeentearchief, J. van Leupe, 1569

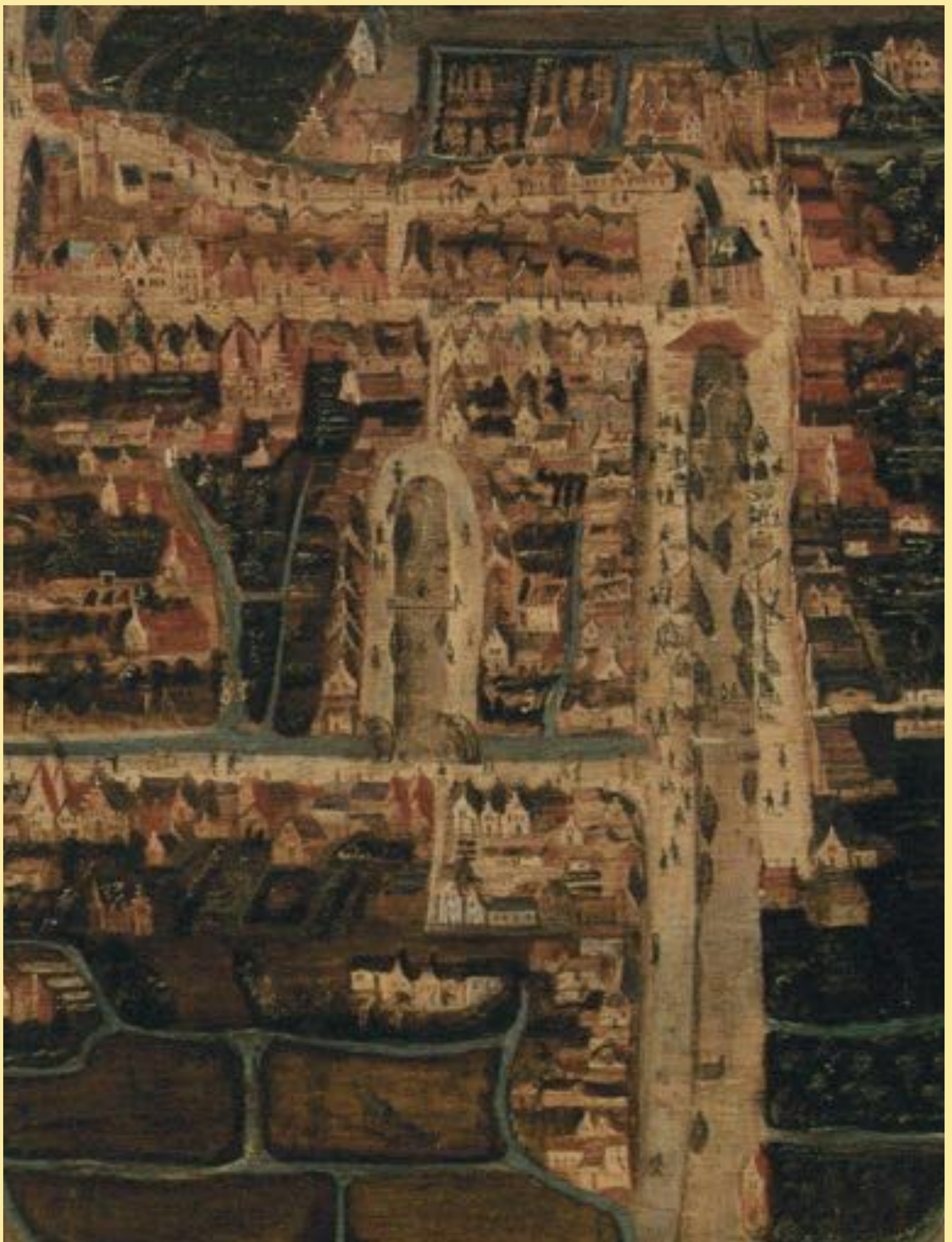


Lange tijd is Den Haag niks meer dan het hof en het dorp rondom de Grote Kerk. Het bescheiden stadje is omringd door bos, veen en poldergebied.
Collectie Haags Gemeentearchief, Facsimile plattegrond J. van Deventer rond 1560, 1991



Links van het hof ligt de Grote Kerk met daaromheen het kleine dorp Die Haghe. Daar wonen boeren, timmerlieden, bakkers en kleermakers.

Collectie Haags Gemeentearchief, naar Gerrit van Giessen, 1700



Met de aanleg van de Trekvliet krijgt Den Haag een goede waterverbinding met het binnenland. Hiermee groeit de werkgelegenheid in de stad.

Collectie Haags Gemeentearchief, Reproductie Cornelis Elandts omstreeks 1570, 1987



Begin 17e eeuw wil Prins Maurits Den Haag beter verdedigen tegen de Spaanse vijand. Het plan om verdedigingsmuren om de stad te bouwen is echter nooit uitgevoerd door tegenwerking van andere steden. Zij waren bang dat hiermee Den Haag mogelijk stadsrechten zou krijgen en daarmee te machtig zou worden.

Collectie Haags Gemeentearchief, gebaseerd op Hans van Groll, 1615



Vertooning van de Vreugde Funzet op de twaalhaarige Treves, binnen
v. S. radenhagen afgeftoken. M.D.C.IX.

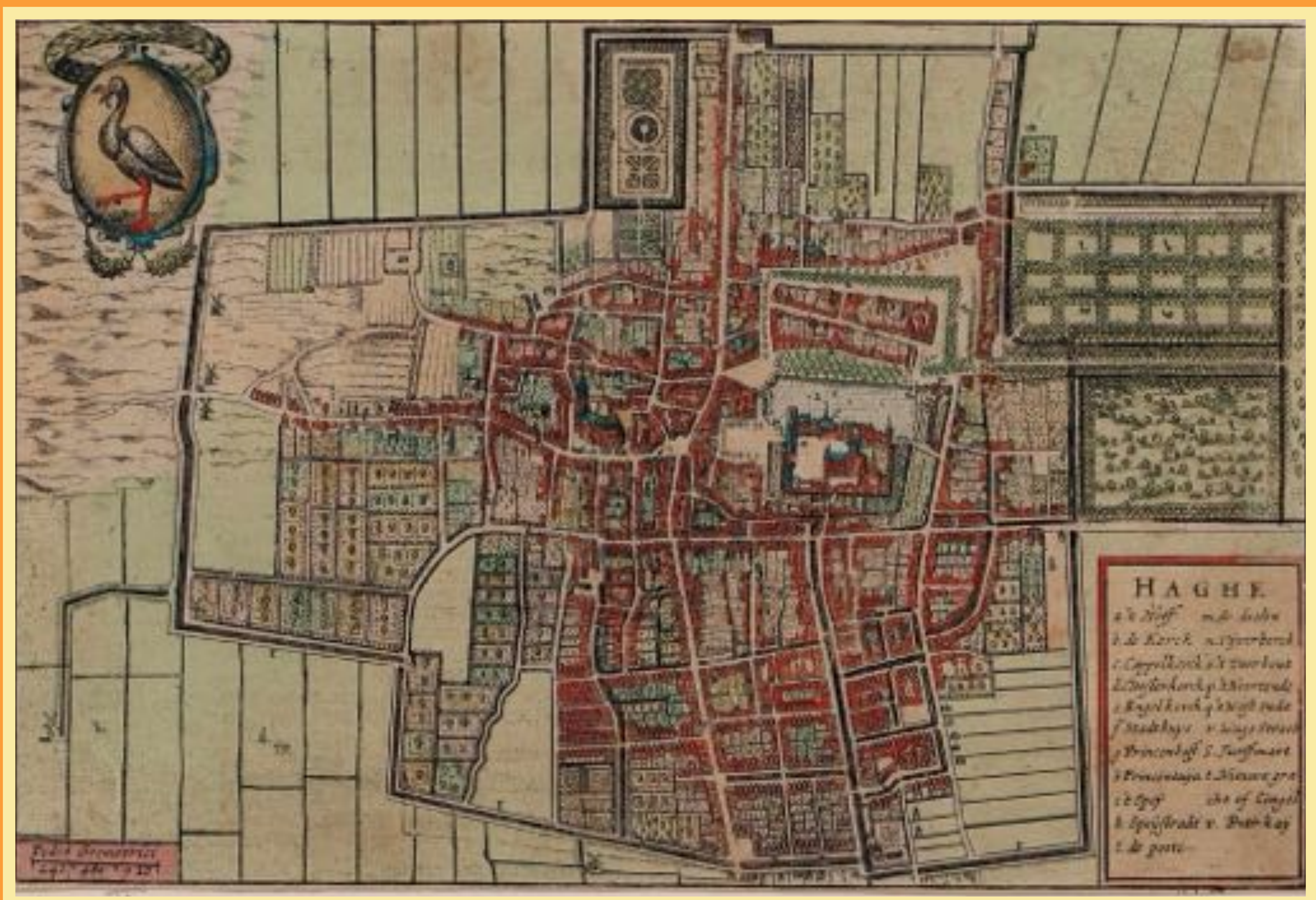
Op 9 april 1609 viert de stad met kanonschoten en vreugdevuren het Twaalfjarig Bestand. Dat is de wapenstilstand in de Tachtigjarige Oorlog tegen de koning van Spanje.

Collectie Haags Gemeentearchief, F.W. Frisius, 1609



Prins Maurits is geen voorstander van de wapenstilstand. Daarom breekt er een groot conflict uit. Er ontstaat een strijd om de macht tussen hem en de raadspensionaris, Johan van Oldenbarnevelt. In 1619 wordt van Oldenbarnevelt beschuldigd van hoogverraad en uiteindelijk onthoofd.

Collectie Haags Gemeentearchief, Reinier Vinkeles, ca. 1619



Ondanks de wapenstilstand blijft prins Maurits aandringen op betere verdediging. Den Haag krijgt grachten rondom de stad.

Collectie Haags Gemeentearchief, naar Frans Hogenberg, 1634



De Turfhaven wordt aangelegd voor het vervoer van brandstoffen. Hiermee groeit de stad steeds sneller, vooral rond het Spui.

Collectie Haags Gemeentearchief, Iven Besoet, 1759



Groenten kocht je op de groentemarkt bij De Dagelijkse Groenmarkt naast de Grote Kerk en de vismarkt. Links daarvan zie je de Vleeshal en rechts van het midden 't Goude Hoofd.

Collectie Haags Gemeentearchief, Daniel Marot, ca. 1697



In de Schoolstraat kochten mensen hun vis op de zeevismarkt. De vis werd daar uitgestald op de visbanken. Deze zijn in 1858 afgebroken.

Collectie Haags Gemeentearchief, Daniel Marot, 1710



De laatste slag in eerste Engelse Zeeoorlog wordt op 10 augustus 1653 uitgevochten voor de ogen van de Scheveningers. De Nederlandse vloot staat onder leiding van Admiraal Maarten Tromp en de Engelse Vloot onder leiding van Georg Monck op 10 augustus 1653. De Nederlanders lijden forse verliezen en Admiraal Tromp wordt tijdens deze zeeslag gedood.

Collectie Haags Gemeentearchief, 1780

Schevelingen

A den Admiral Tromp	1 de A. vande roode v'lach
B den vice A. Jan Evertsz	2 de A. van blau v'lach
C den vice A. witten Wittens	3 de A. van witte v'lach
D den Schoût by nacht P. Florisz	4 Engelsz vice Admiral
E den Schoût by nacht de Ruyster	





De aanleg van de Scheveningseweg naar een ontwerp van Constantijn Huygens werd in 1665 voltooid en was een waar wereldwonder. De geplaveide en kaarsrechte weg buiten de bebouwde kom, ging dwars door het woeste duingebied en verbond de zee met Den Haag.

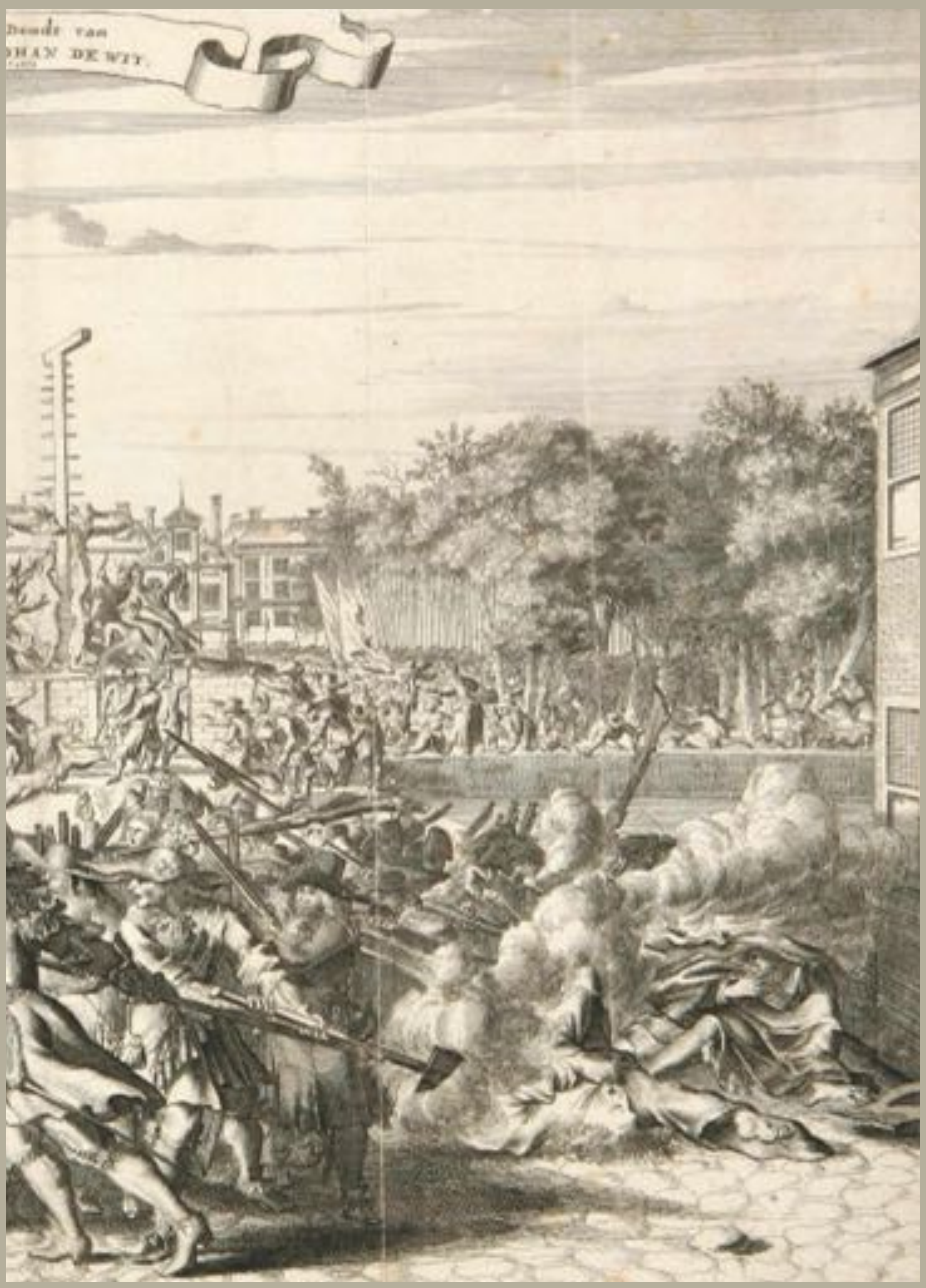
Collectie Haags Gemeentearchief, Cornelis Elandts, 1668



In 1672 worden de gebroeders De Witt bij heftige politieke en maatschappelijke onrusten vermoord. De moord symboliseert de tegenstelling tussen de toenmalige staatsgezinden en de prinsgezinden.

Collectie Haags Gemeentearchief, R. de Hooghe, ca. 1672

Doordt van
JHAN DE WIT.

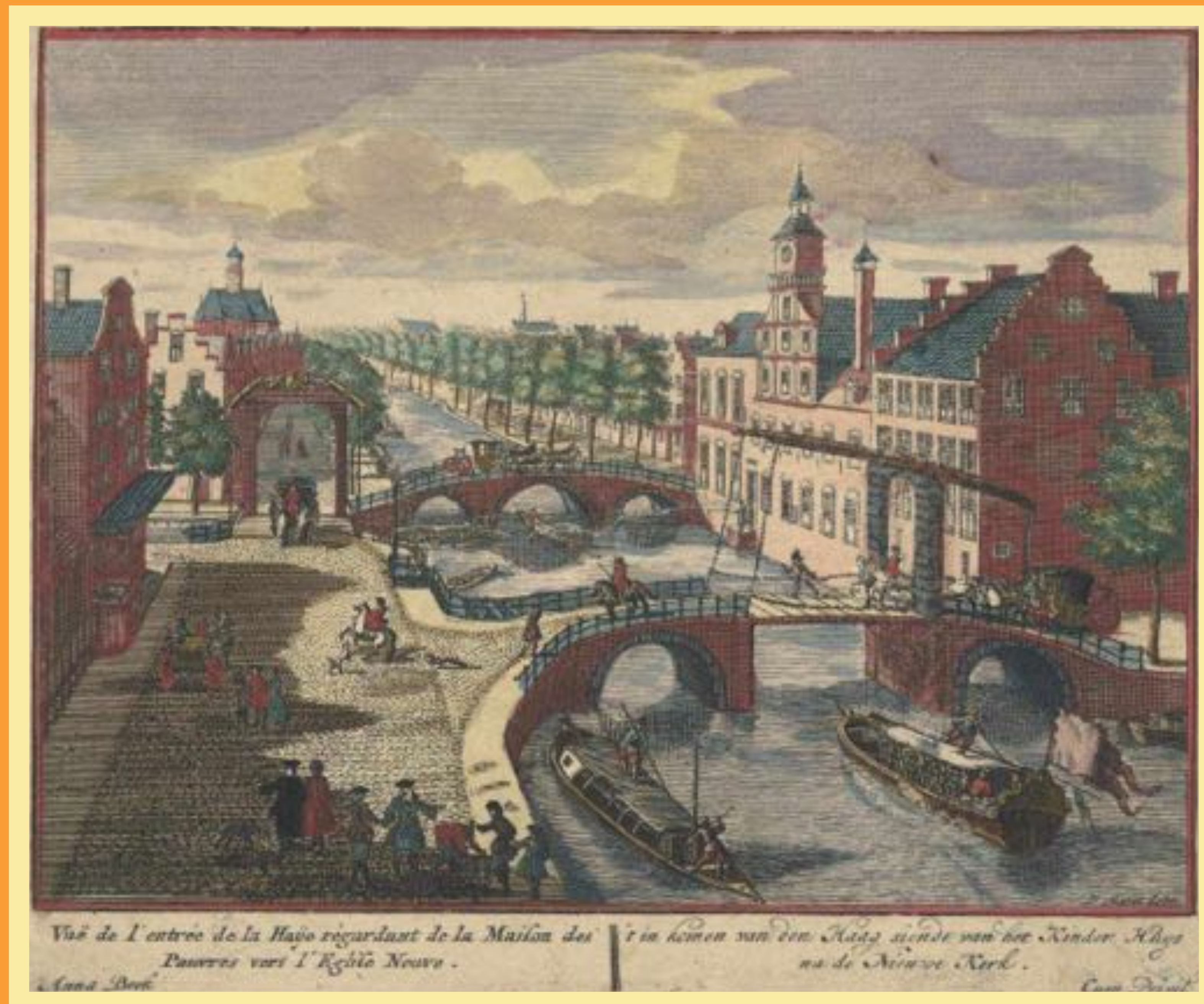




De omgeving rond het hof staat in groot contrast met het havengebied. Onder Karel V wordt het Voorhout omgetoverd tot een luxe wandelpark. De elite laat er luxe stadspaleizen bouwen.

Collectie Haags Gemeentearchief, J. van Call, ca. 1690





Begin 18e eeuw was het hier een komen en gaan van schepen die een aanlegplek zochten om te laden en te lossen. Op links de Bierkade waar bier aangevoerd werd. Zoals in ieder havengebied barstte het van de herbergen, kroegen en bordelen.

Collectie Haags Gemeentearchief, Daniel Marot, 1710



Het Zieken gezien naar het Spui, met rechts het Oude Vrouwen- en Kinderhuis en links de stadsherberg. Er is druk scheepvaartverkeer ter plekke van het 'Delfsche Veer'.

Collectie Haags Gemeentearchief, H. Scheurleer, 1765



Koning Willem III legt op 17 november 1863 de eerste steen voor het Nationaal Monument op Plein 1813. Het Nationaal Monument herinnert de overwinning op Napoleon Bonaparte en de oprichting daarna van het Soeverein Vorstendom der Verenigde Nederlanden. Dat was het begin van een onafhankelijk Nederland.

Collectie Haags Gemeentearchief, 1863



Elke derde dinsdag van september is het feest in Den Haag want dan is het Prinsjesdag. De koninklijke familie maakt een rijtoer door de stad en de vorst opent de zitting van de Staten-Generaal. Daar leest de koning de troonrede voor. Hier zien we koningin Wilhelmina op weg naar de Ridderzaal in 1931.

Collectie Haags Gemeentearchief, Vereenigde Fotobureaux, 1931



Van 1901 tot 2015 maakte de Koninklijke Familie gebruik van de Gouden Koets op Prinsjesdag. Hier zien we in 2014 koningin Maxima in de Gouden Koets. Na de restauratie die in 2015 begon, is op 13 januari 2022 tijdens een video toespraak van de koning bekendgemaakt niet langer nog gebruik te maken van de Gouden Koets.

Collectie Haags Gemeentearchief, Frank Jansen, 2014



M O N U M E N T.

*aan de Heilige Afscheiding der Hervormde
en de overblijfselen der oude Kerk
aan de Heilige Afscheiding der Hervormde
en de overblijfselen der oude Kerk*



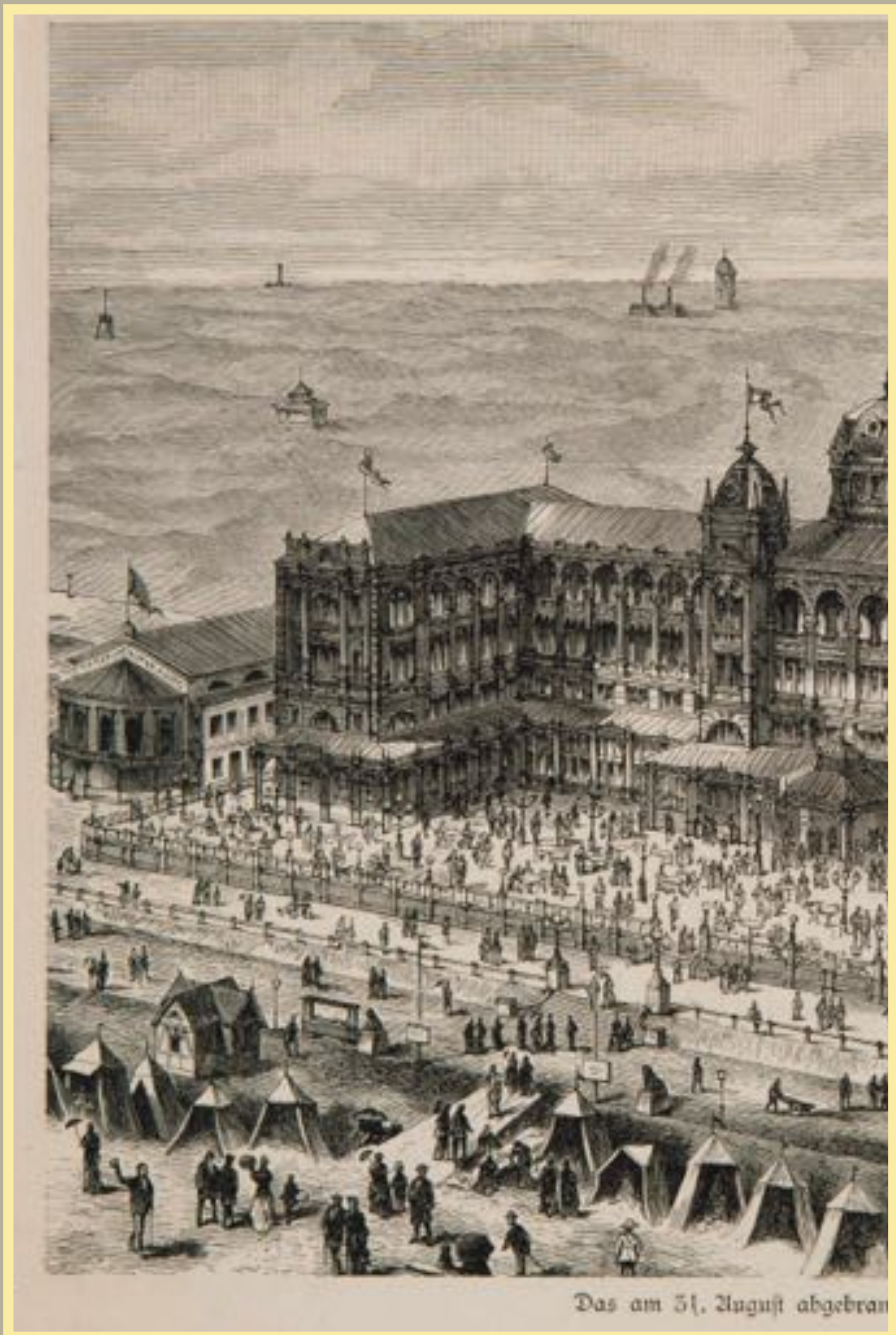
*Catholische Kerk, opgericht van GOD
WILLIBORD, Bisschop der Zuid-Nederen
de Heilige Afscheiding der Hervormde
en de overblijfselen der oude Kerk*

In Nederland kennen we nu godsdienstvrijheid. Maar dat heeft best even geduurd. In 1848 wordt in de Grondwet vrijheid van geloof opgenomen.
Collectie Haags Gemeentearchief, H.P. Oosterhuis, 1823



Badgasten konden met de trein naar Den Haag komen, maar daarna moesten ze overstappen op de koets, paardentram of later de stroomtram. Vanaf 1924 maakte de Blauwe Tram furore, die reed op de lijn Haarlem - Leiden, tussen Leiden en Katwijk / Noordwijk en op de lijn van Leiden naar Den Haag.

Collectie Haags Gemeentearchief. H. Heuff, 1924



Het Kurhaus, dat in 1884/1885 wordt gebouwd, toert Scheveningen om tot een mondaine badplaats. Op 31 augustus 1886 brandt het hotel af, maar in het daaropvolgende jaar wordt het geheel herbouwd.

Collectie Haags Gemeentearchief, Tjeenk Willink, 1885



Curhaus zu Scheveningen.

1886

TENTOONSTELLING

Hobbe Smith

Pulchri Studio,

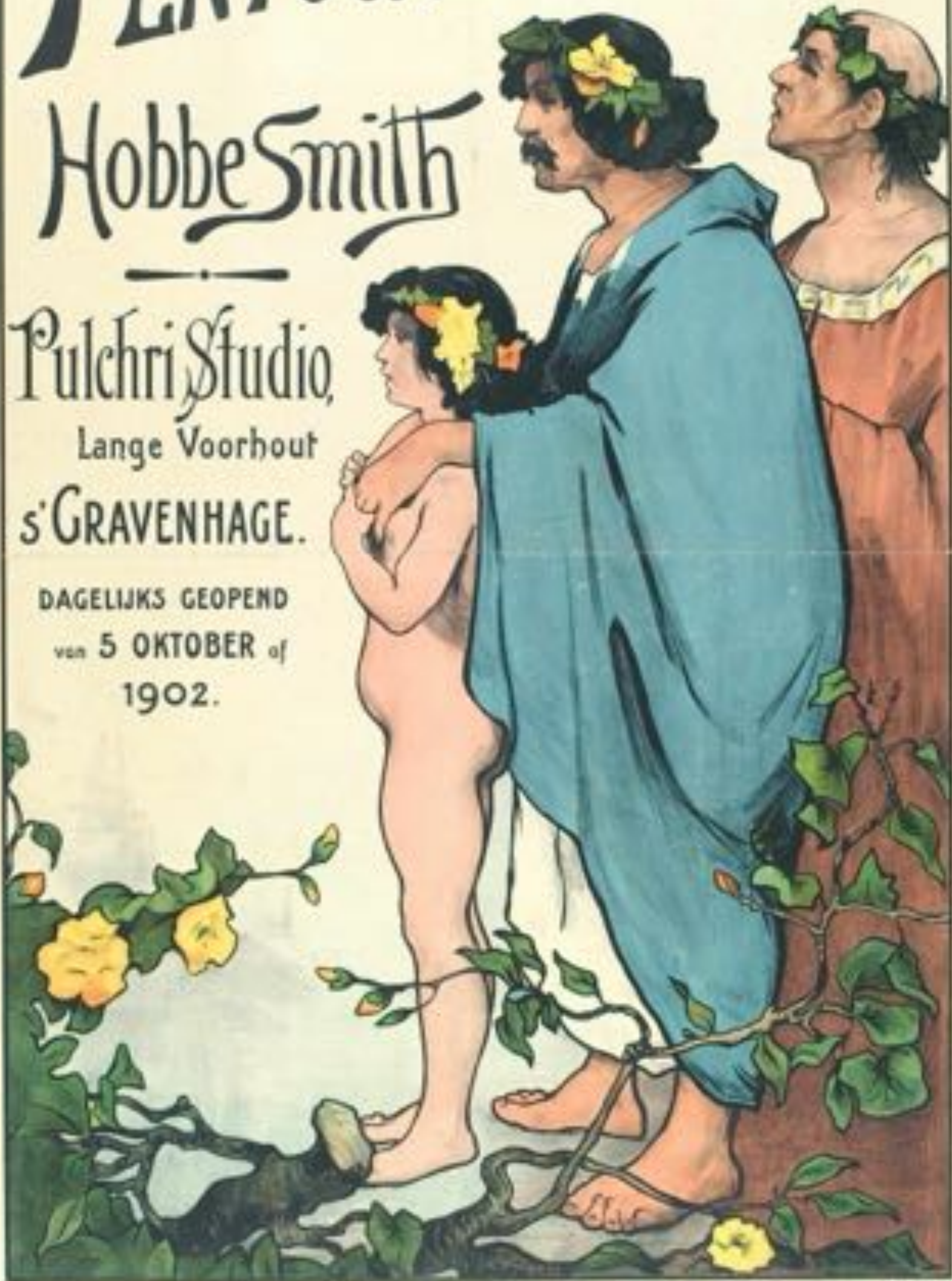
Lange Voorhout

s'GRAVENHAGE.

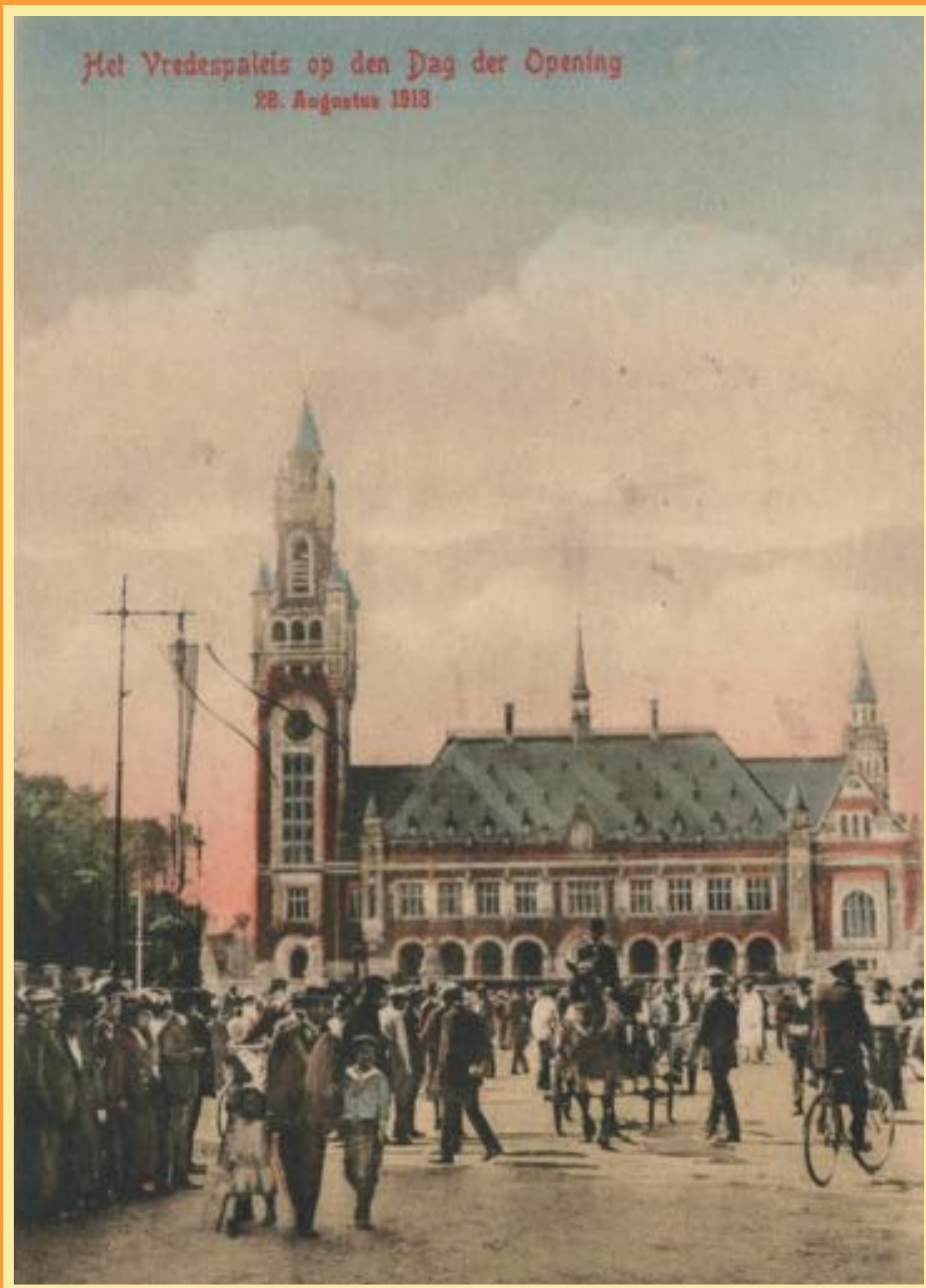
DAGELIJKS GEOPEND

van 5 OKTOBER of

1902.



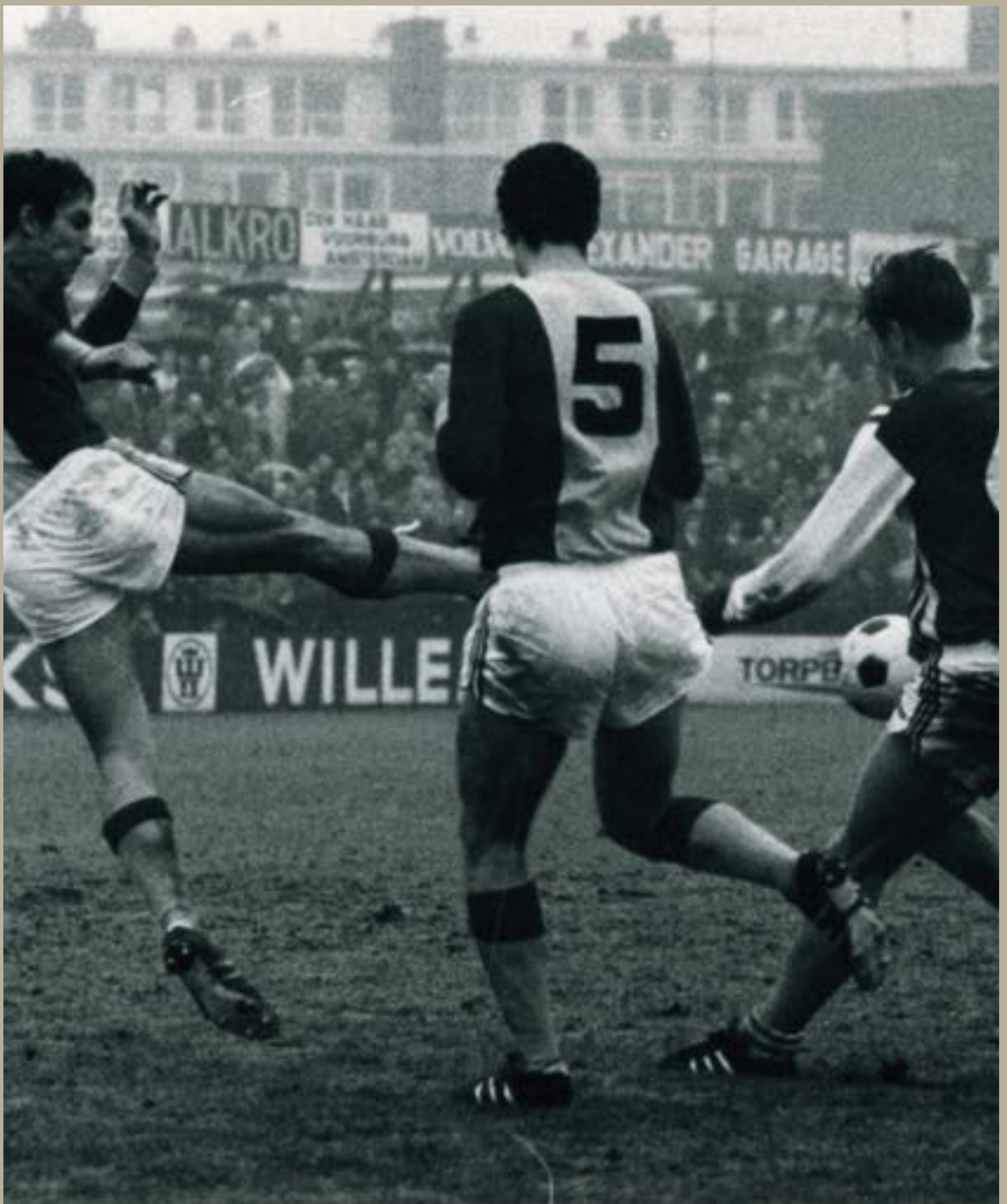




Het Vredespaleis op den Dag der Opening
22. Augustus 1913

In 1899 wordt in Den Haag de eerste internationale vredesconferentie gehouden. 26 Landen vergaderen over internationale spanningen, maken afspraken over methoden van oorlogvoering en besluiten om vrijwillige arbitrage in te voeren. Dit leidt tot oprichting van het Permanente Hof van Arbitrage, dat later in het Vredespaleis in Den Haag gevestigd zou worden. In 1913 opent koningin Wilhelmina het Vredespaleis.

Collectie Haags Gemeentearchief, 1913



Tot begin jaren zeventig bestaat het Haagse profvoetbal uit twee clubs. ADO Den Haag en Holland Sport Scheveningen. ADO speelt van 1925 tot 2007 in het Zuiderpark, Holland Sport eerst op terrein Duinhorst in Wassenaar, en vanaf 1955 in stadion Houtrust aan de Sportlaan in Den Haag.

Collectie Haags Gemeentearchief, Ter Brugge, 1970



De Haagse Markt is de grootste onoverdekte warenmarkt van Europa, en ligt op de scheidslijn tussen Schilderswijk en Transvaal. Deze markt is de voortzetting van de markt aan de Grote Markt, waarvan de geschiedenis teruggaat tot het jaar 1614. De opening van het marktterrein aan de Herman Costerstraat vond plaats op 16 mei 1938.

Collectie Haags Gemeentearchief, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Willem Vermeij, 2007